

Livsmedelssubventioner – ett stöd till höginkomsttagare

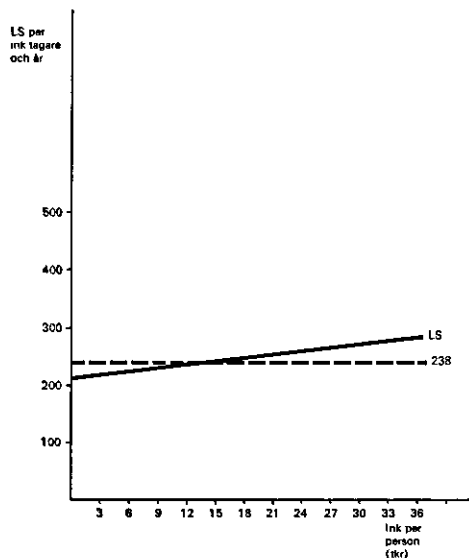
De svenska direkta livsmedelssubventionerna (LS) har motiverats med att "en ytterligare höjning av livsmedelspriserna, utöver den förhållandevis kraftiga prisstegring som redan tidigare ägt rum, skulle leda till en höjning av konsumentprisen, som särskilt med hänsyn till barnfamiljer och låginkomsttagare inte kunde godtas." (Prop. 1973: 7.)

Målsättningen är alltså att stödja barnfamiljer och låginkomsttagare. Syftet med denna kommentar är att visa att dessa målsättningar endast delvis är uppfyllda och att de skulle kunna uppfyllas till en lägre samhällsekonomisk kostnad.

Effekter av livsmedelssubventioner

För att ta reda på om målsättningarna med LS är uppfyllda har jag beräknat sambandet mellan LS och inkomstnivå respektive antal barn. De olika inkomsttagarnas konsumtion av subventionerade livsmedel hämtades från 1969 års hushållsbudgetundersökning och subventionsgraden som gällde 1/1 1977 användes. Som inkomstbegrepp valdes de olika inkomsttagarnas konsumtionsnivå, vilket jag anser vara ett mera relevant begrepp

Figur 1

för individernas levnadsstandard än något av de officiella inkomstbegreppen. Att jag använt konsumtionen från år 1969 torde inte nämnvärt påverka resultaten, bortsett från att siffrorna ligger på en för låg nivå.

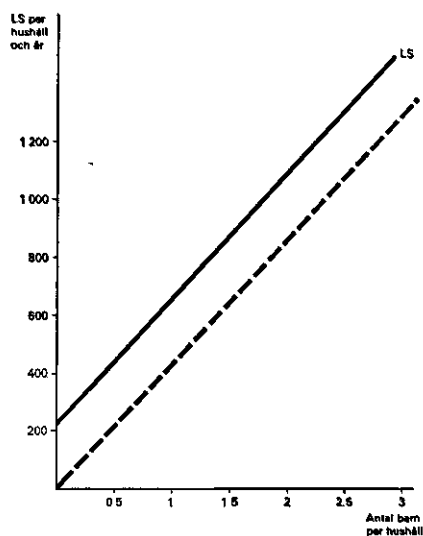
Figur 1 och 2 visar hur storleken av LS ökar med inkomsten respektive antalet barn. Här framgår att den ena målsättningen med LS, att utgöra ett stöd för barnfamiljer, uppfylls, enligt figur 2. LS stiger relativt kraftigt med antalet barn.

Däremot visar figur 1 att LS stiger med stigande inkomst, vilket naturligtvis beror på att höginkomsttagare gör av med mer pengar på livsmedel än låginkomsttagare. LS utgör alltså ett större stöd för höginkomsttagare än för låginkomsttagare, dvs tvärtemot målsättningen.

Ett alternativ

Målsättningen om stöd till barnfamiljerna kan uppnås till en lägre kostnad om man höjer barnbidragen. Om man vill att stödet skall vara av samma storleksordning som LS, kan höjningen av barnbidragen med lätthet anpassas härtill, enligt den streckade kurvan i figur 2. Förutom att

Figur 2

detta administrativt blir väsentligt billigare kommer målsättningen att uppfyllas till en lägre samhällsekonomisk kostnad eftersom prisrelationerna ej störs.

Om man vill ge stöd till låginkomsttagare så är, som här framgått, LS inget lämpligt medel. Den streckade horisontella linjen i *figur 1* anger storleken på LS vid genomsnittsinkomst, enligt mina beräkningar. Om man i stället för LS fördelade motsvarande resurser, 238 kronor per inkomsttagare, mellan inkomsttagar-

na, skulle detta ha en bättre fördelnings-effekt. Detta belopp skulle exempelvis kunna utbetalas via en (i kronor) lika stor skattesänkning för alla.

Ett lika stort kontantstöd till alla inkomsttagare plus höjda barnbidrag skulle bättre uppfylla målsättningen med LS till en väsentligt lägre samhällsekonomisk kostnad.

Fil kand *Bengt Assarsson*
Lunds universitet